СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 5. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 9. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 5. Jersey City, N. J., Monday, January 9, 1928. THREE CENTS.

Коляда „Рідній Школі"

ВІД ЛІТ ХОДИМО НА РІЗДВО З КОЛЯДОЮ НА „РІДНУ ШКОЛУ" В СТАРІМ КРАЮ. ПІДЕМО И СЬОГО РОКУ. І СЬОГО РОКУ НЕ БУДЕ МІЖ НАМИ НІ ОДНОЇ ГРОМАДИ, КОТРАБ НЕ ЗОРГАНІЗУВАЛА У СЕБЕ ТАКОЇ КОЛЯДИ. І СЬОГО РОКУ НЕ БУДЕ МІЖ НАМИ НІ ОДНОГО СВІДОМОГО УКРАЇНЦЯ, КОТРИЙ ВІДКАЗАВСЯ БИ ВІД ЖЕРТВИ НА ПОШИРЕННЯ ПРОСВІТИ І ВИХОВАННЄ НАШОЇ МОЛОДІ В ДЕРЖАВНО-САМОСТІЙНИЦЬКІМ ДУСІ.

КОЛЯДУ НАЛЕЖИТЬ ПЕРЕВЕСТИ В КОЖДІЙ ГРОМАДІ, А ЗІБРАНІ ЖЕРТВИ НАЙКРАЩЕ СЛАТИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

Obyednanye, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА В МЕКАДУ ПЕРЕД СУДОМ З ЕП. БОГАЧЕВСЬКИМ

СУД ПРИКАЗУЄ ЕПИСКОПОВИ ВІДДАТИ МАЄТОК ГРОМАДІ.

МЕКАДУ, Па., 2. січня. — Дня 31. грудня відбулася перед стейтовим судом розправа за церковний маєток української греко-католицької церкви. Розправа відбулася на основі позву заряду громади проти епископа Богачевського.

Судя Кох у Потсвил, Па., видав вирок, яким приказав епископови віддати безпроволочно церковний маєток громаді.

ГОРЯЧА ДЕБАТА В СЕНАТІ ЗА ПОЛІТИКУ СУПРОТИ НІКАРАҐВИ.

СЕНАТОР ГЕФЛИН ДОБАЧУЄ В НІЙ РУКУ БАНКИРІВ ТА РИМО-КАТ. ЕПИСКОПІВ.

ВАШИНГТОН, 5. січня. — Сенатор Гефлин, демократ з Алабами, робив нині в сенаті завзяті заходи, щоби сенат порішив ще нині його резолюцію, яка жадає відкликання американських маринарів з Нікараґви.

Сенатори, які заявлялися за резолюцією Гефлина, говорили, що американський уряд вислав маринарів для охорони приватних бизнесменів, що вложили гроші в ріжні підприємства в Нікараґві, та що таке поступованнє не лицює краєви, який хоче жити в гарних зносинах з другими народами.

Сенатор Ґвілер домагався слідства в справі політики Злучених Держав у Нікараґві, а сенатор Гефлин жадав відкликання маринарів з Нікараґви. Гефлин критикував потайну війну проти Нікараґви, яку він приписував упливам римо-католицької ієрархії та банкирам з Вол Стріту.

Прихильники уряду не дуже боронили уряду в дебаті, але постаралися о скоре закінчене дебати та відложене засідання сенату до понеділка.

АМЕРИКАНСЬКІ ІНВЕСТИЦІЇ ПОЗА ГРАНИЦЯМИ.

ВАШИНГТОН, 5. січня. — Департамент Торговлі подає до публичного відома вислід своїх обрахунків американських інвестицій поза границями краю.

Після сих розрахунків американські інвестиції виносять понад 13 міліярдів долярів, при чому в сю суму не вчислено 10 міліярдів, уложених американським урядом у ріжні держави після війни.

ЛИНДБЕРҐ У НІКАРАҐВІ.

ЛЕТИТЬ ПОНАД ВУЛЬКАНИ, УНИКАЄ ВОЄННОЇ ПОЛОСИ.

МАНАҐВА, Нікараґва, 5. січня. — Американський летун Чарлз Линдберґ прилетів нині з Гондураса до Нікараґви. По дорозі він летів понад високі вульками, вигаслі й діяльні, держачися при тому яких 1,000 стіп понад їх верхами. Так само осторожно виминав він полосу боїв між американськими маринарами та прихильниками Сандіна.

У столиці Нікараґви справлено йому величезну овацію, в якій взяло участь до 35,000 людий.

УРЯД ПРЕДКЛАДАЄ НУРКІВ ЯК КАНДИДАТІВ ДО МЕДАЛІВ.

ВАШИНГТОН, 5. січня. — Адмірал Бромбі предложив конґресови проект надання 4 нуркам, що пробували ратувати моряків зі затопленої субмарини „Ес-Фор", медалі відваги. Адмірал каже, що нурки показали небувалу відвагу, наражаючися кождої хвилі на смерть.

Палата послів постановила віддати при найблизшій спосібности резолюцію про зорганізовання ради для просліджения нових способів забезпеки для субмарин, як сього домагався президент Кулидж.

Перед слідчим судом для справи затоплення сеї субмарини, що почав переслухання в Бостоні, ставав уже один офіцир корабля Поллинга, що розбив субмарину. Офіцир зізнав, що корабель у ту хвилю гонив за пачкарами горівки.

СТРАТЯТЬ 17-ЛІТНОГО ВБИЙНИКА.

КОЛОМБОС, Огайо, 5. січня. — У сю пятницю в ночі, стратять тут на електричнім кріслі Флойда Гюіта, 17-літного хлопця, який убив палкою паню Фред Кониот і її 5-літного сина. Стейтова Рада для помилування злочинців поручила губернорови, щоби він ніякою умовою не помилував хлопця-вбийника. Адвокати вбийника просили о його помилування на тій основі, що хлопець є слабо умово розвинений і не може відріжнити доброго від злого. Се твердили також і родичі вбийника. Однак Рада для помилувань не прихилилася до просьби оборони й родичів.

ГИКМЕН ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ВБИТТЯ АПТИКАРЯ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 5. січня. — Проти В. Е. Гикмена, вбийника Маріянни Паркер, внесено друге обжаловання за замордування аптикаря Айві Томса. Гикмен заявив перед переслуханим його судом, що є невинний. Разом з Гикменом обжаловано за се вбийство його приятеля Вилбі Гонта, який відмовився складати якенебудь зізнання в тій справі.

Визничні сторожі, що пильнують Гикмена, кажуть, що він у своїй келії говорить сам до себе, нервово читає біблію й вдає божевільного. Розправу проти Гикмена за се друге вбийство назначено на 1. лютого.

СТРОНҐ ПОЇДЕ ТЕЖ КОНТРОЛЮВАТИ ПОЛЬЩУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бенджемін Стронґ, говернор федерального Резервового Банку в Ню Йорку, поїде теж „з візитою" до Польщі. Вибереться він туди на весну, або на початку літа. Кажуть, що його запросив туди Чарлз Дуі, американський дорадник Польського Банку, що не може собі дати ради з контролею забагнених польських фінансів.

МУЖ УБИВ ЖІНКУ И ПОПОВНИВ САМОГУБСТВО.

ВИЛКСБЕРРИ, Па., 3. січня. — Джан Мадар з Свойерсвил, Па., застрілив свою жінку а опісля поповнив самогубство. Жінка згинула на місци, а самовбийник находиться в Загальнім Шпиталі, де доктори не роблять ніяких надій на його подужання.

КАНАДІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ІМІҐРАЦІЇ ФОРК БОРОНИТЬ ІМІҐРАНТІВ З СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

ВІННІПЕҐ. — Недавно промовляв тут на річнім бенкеті Манітобського Ліберального Товариства канад. міністер іміґрації Форк, який говорив, що іміґранти, які приїзджають із середущої Европи до Канади, не є большевиками. Він сказав, що нема чого боятися тих іміґрантів, що прийдуть до Канади слідуючого року в дуже великім числі. Для них всіх знайдеться заняття.

ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ ДАСТЬСЯ ПРОДОВЖИТИ ДО СТО ЛІТ.

БЕТЛ КРІК, Миш., 3. січня. — Др. Евґен Лаймен Фиск, директор Інституту Продовження Життя, заявив тут, що кожний чоловік може тепер дожити до сто літ.

Др. Фиск промовляв тут на конференції расового уліпшення. Він сказав, що поступи гиґієни, евгеністики й запобігаючі ліки продовжили людське життя пересічно о 37 літ в протягу послідних 400 літ. Протяг людського життя не є обмежений і кожний чоловік може дожити до дуже пізного віку, коли буде відживлюватися відповідно і контролювати свої комірки.

„Чоловік не одідичує спосібности до літання, але набуває її. Він не одідичує спосібности до бачення й говорення на далеку віддаль, а мимо сього набуває ті прикмети. Він не одідичив в спадку можности дожити до 100 літ, однак може набути її".

ДВОХ МОЛОДИХ БАНДИТІВ ЗАСУДЖЕНО НА ДОВГОЛІТНУ ВЯЗНИЦЮ.

ЛОНҐ АЙЛЕНД, Н. Й. 4. січня. — Судя Едел засудив двох молодих 18-літних бандитів на довголітну вязницю. Один з них Д. Денці з Лонґ Айленд Сиіт дістав 20 літ вязниці в Синґ Синґ за грабіж і крадіж двох долярів у Фр. Тіда зі Савт Джемейки.

Рей Ґрін, родом з Англії, який признався до ограблення з 50 центів одного чоловіка, має відсидіти у вязниці від 7½ до 15 років.

ФИЛАДЕЛФІЯ ОСЯГНУЛА РЕКОРД АРЕШТУВАНЬ У МИНУЛІМ РОЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па., 4. січня. — В протягу 1927 року арештовано тут 198,827 осіб; є се найбільше число арештувань, яке коли занотовано в історії сього міста. Число арештувань перевисшало у послідним році о 49,000 арештувань у 1925 році. Вбито тут в протягу року більше як 150 осіб.

АРЕШТОВАНО ЗАГОВІРНИКІВ, ЩО ХОТІЛИ ВБИТИ ҐЕНЕРАЛА ОБРЕҐОНА.

МЕКСИКО СИТІ, 4. січня. — Телеграфічні вістки з Ґвадаляхара в Мексику подають, що поліція арештувала там нових заговірників, що наміряли вбити генерала Обреґона, одинокого кандидата на президента Мексика.

Заговірники мали вбити Обреґона по його прибуттю до міста Ґвадаляхара.

ПРАВИТЕЛЬСТВО В НАНКІНҐ ВИШЛЕ ПОСЛА ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ШАНҐАЙ, 4. січня. — Націоналістичне правительство в Нанкінґ рішило вислати спеціяльного посла до Злучених Держав. Буде ним др. Ву, бувший міністер загр. справ, який прибуде незадовго до Вашингтону, щоби переговорювати в справі заключення ріжних договорів між Злученими Державами і правительством в Нанкінґ. Злучені Держави стоять досі в дипльоматичних зносинах лише з китайським правительством, що має осідок у Пекіні.

НАСЕЛЕННЯ ПАЛЕСТИНИ.

Як подають найновіші звіти, населення Палестини складається з 160,000 Жидів і 800,000 Арабів.

ВОВКИ НА ВУЛИЦЯХ МІСТА БОРОВИЧ.

ЛЕНІНҐРАД. — В боровичівськім окрузі, петроградської губернії, появилися зграї вовків і численні медведі.

Недавно дві зграї вовків появилися на вулицях міста Борович.

Місцеве населення мусіло зорганізувати спеціяльні ловецькі дружини, які повиганяли вовків з міста.

ЗМЕНШЕННЯ КОНСУМЦІЇ АЛЬКОГОЛЮ В КАНАДІ.

ОТАВА, 17. грудня. — Пересічна скількість зужитого алькоголю на голову в Канаді зменшилась в минувшому фіскальному році (по 31. марта 1927) о 54 відсотків в порівнанню з пересічним обчисленням за послідних 58 літ.

Статистика виказує, що протягом того часу випадало на голову пересічно 86 відсотків одного ґальона спирту. В році 1926-27 консумція виноспа тільки 32 відсотки. Рекордовий рік був 1874, коли на голову виходило 1.99 ґальона.

ФАЛЬШИВИЙ „КСЬОНДЗ".

ВАРШАВА. — До купелевої місцевости в Криниці прибув до польського пароха, що відїздив на відпустку, новий священик, який мав його заступати. Він заявив польському пароховй, що епископський ординарият прислав його як його заступника. Новому священикови передано костел і усі церковні дорогоцінности й він почав відправляти богослуження, вінчати, хрестити й ховати людей.

Діставши до своїх рук більшу суму церковного гроша, згаданий „ксьондз" зник разом з тими грішми. Допера тоді показалося, що згаданий „ксьондз" був звичайним собі робітником з Кракова.

Усі пошукування за ним показалися безуспішними.

НОВІ МАТЕРІЯЛИ ПРО ГАЙДАМАЧЧИНУ.

Етнографічна комісія Укр. Академії Наук одержала від свого члена С. М. Терещенкової надзвичайно цінні нові матеріяли що до гайдамаччини та коліївщини.

Матеріяли ці авторка зібрала по селах Звенигородщини: Залізнячка, Хлипівка, Полівка та Вільховець. З ілюстративного матеріялу цікаво відзначити криницю в селі Залізнячці, де, за переказами, гайдамаки святили ножі.

ПОЛЬЩА ВІДРІКАЄТЬСЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПОСИЛКИ ОРУЖЖА

ПОЛЬСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИДАЛО ЗАЯВУ, ЩО НЕ ЗАМОВЛЯЛО НІЯКОГО ОРУЖЖА В ІТАЛІЇ.

ВАРШАВА, 5. січня. — Польське правительство, довідавшися, що Угорщина заявила, що відкрита на австрійсько-угорській границі посилка оружжа була призначена для нього, видало заяву, в якій рішучо заперечує се твердження. У тій заяві кажеться, що ані польське правительство, ані жадна польська фірма не замовляла такої посилки в Італії.

Крім сього польські правительствені круги висказують здивовання, що Угорщина, попавши в клопіт, відважилася кинути таку брехню на Польщу.

Хоч теперішнє правительство Пілсудського бажає удержати як кайсердечніщі взаємини з Угорщиною, однаже такого рода обвинувачення можуть причинитися до охолодження приязних відносин між обома краями.

Урядовий польський комунікат відносно сеї справи появився пізніше. Як з наведеного показується, „два братанки" готові на добре посваритися за дурне італійське оружжа.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПРЕСА АТАКУЄ УГОРЩИНУ.

ЗОВЕ ВИСИЛКУ ОРУЖЖА ПЕРЕДНОЮ СТОРОЖЕЮ ЦІЛИХ ДИВІЗІЙ МУСОЛІНІЯ.

ПРАГА, 5. січня. — Чехословацька преса виступає остро проти Угорщини за спроваджування посилок оружжа з Італії. „Лідове Новіни", що висказують погляди чеського міністерства заграничних справ, твердять, що згадана висилка оружжа є передною сторожею цілих дивізій, які думає вислати премієр Муссоліні свойому союзникови.

Часопис привязує велику вагу до сього факту, що ґенерал Танчос і инші члени угорського ґенерального штабу находяться під сю пору в Римі, підчас коли ґрупа італійських офіцирів подорожує по Угорщині. Він домагається теж, щоби Ліга Націй розслідила сю справу.

ВОЗДУШНИЙ БАЛЬОН ДО ПЕРЕЛЕТУ АТЛЯНТИКУ БУДЕ ГОТОВИЙ НА ВЕСНУ.

ДИРИЖАБЛ Р. 100 ПЛЯНУЄ ПЕРШИЙ ПЕРЕЛЕТ З ЛОНДОНУ ДО НЮ ЙОРКУ.

ЛОНДОН, 5. січня. — Дирижабль Р. 100 плянує свій перший перелет через Атлянтик на весну біжучого року. Командант Чарлз Борні, дир. Ейршіп Ґаранті Ко., заявив, що відпливе незадовго до Ню Йорку, щоби докінчити приготовання до перелету згаданого дирижабля. Пасажири вже тепер мають собі замовляти місця на нім. Їзда буде коштувати около 120 фунтів стерлінґів (близько 600 долярів). Дирижабл Р. 100 буде мати місце для 100 пасажирів і десять тон почти. Будова дирижабля Р. 100 коштувала около $2,300,000. Він є виносажений у шість шість-цилиндрових машин о силі 700 коней і може летіти зі скорістю 80 миль на годину. Дирижабл візьме зі собою 30 тон палива.

РУМУНИ ВБИЛИ РОСІЙСЬКОГО БАНДИТА.

РУМУНІЯ МАЄ ВНЕСТИ ПРОТЕСТ ПРОТИ ГРАБІЖІ И ПАЛЕННЯ НАДГРАНИЧНИХ МІСТОЧОК І СІЛ.

ЛОНДОН, 5. січня. — Телеграма до „Ексчендж Телеґрафу" з Букарешту доносить, що ватага бандитів, перейшовши совітську границю, напала на пограничні села Ґравіцер і Путінея та спалила їх і обрабувала.

Фронтова сторожа прогнала бандитів, убивши одного з них та поранивши кількох инших. Румунське правительство має внести протест до совітського правительства відносно тих нападів.

ЛИНДБЕРҐ ОДЕРЖАВ ЗОЛОТИЙ МЕДАЛЬ ВІД АЕРОНАВТИЧНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Є СЕ НАГОРОДА ЗА ТРАНСАТЛЯНТІЙСЬКИЙ ПЕРЕЛЕТ.

ПАРИЖ, 6. січня. — На північних зборах Інтернаціональної Аеровнатичної Федерації рішено нагородити Линдберґа золотою медалею за найвизначніший вчинок у 1927 році, яким є трансатлянтійський перелет.

Федерація не могла признати рекорду висоти, осягненого погибшим капітаном Ґотурном Ґреем, через те, що він не спустився на землю зі своїм інструментом, як сього домагаються правила Федерації. Одначе Федерація висказала „признання" погибшому капітанови.

Американськими делеґатами на згаданій конференції були Сидні Вет і Бартон С. Йонґ, військовий воздушний аташе в Парижі.

ВОВКИ ЗІЛИ 11 ДІВЧАТ.

БУДАПЕШТ, 5. січня. — Коло села Марамош Шиґет у Трансильванії зголоднілі вовки напали на вертаючі у досвітки домів дівчата й зїли 11 з них. Девятьом дівчатам удалося втекти до села, де вони заалярмували ратункову партію, яка найшла лише криваві сліди на снігу й останки костей зїджених дівчат.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВЯТКУЙМО, АЛЕ РОЗУМНО!

Як видно з американських ґазет, американське громадянство підраховує небувалі річи: жертви святковання Рождества Христа. Ось „на переді" стоїть найбільше місто Америки, Ню Йорк, та доносить, що за святочний тиждень згинуло в нюйорських шпиталях від горівки та других напитків 37 людий. Подібними вислідами моглиби „похвалитися" й другі міста.

Скільки саме згинуло людий від алькоголю за цілі свята в цілій Америці, ще не можна знати. На всякий случай се не буде маленьке число. Не треба й при тому забувати ще й того, що богато людий, які загинули через алькоголь, фіґурує в списах лікарів як люди, що загинули від простуди, замерзнення та від нещасних випадків.

Як Американці святкували свої свята, так святкували, але святкувати вже скінчили. Не було се приличне святковане, але про скандальні числа вони скоро забудуть, а коли тимчасом вернуть нові вістки про якісь скандальні святковання, то не буде без того, щоби на сі, хочби навіть відорвані факти, накинулися як на доказ варварства чи некультурности іміґрантів.

Через те іміґранти, які святкують свята після старого календаря, мусять звертати на сі свята специяльну увагу. Колиб вони святкували свята разом з більшостю, то всякі скандали пропадалиб серед них безслідно. Колиж вони святкують осібно, то сього ніхто не добачує, поки не вирине якийсь скандал. Тодіж знова скандал прибирає розмірно великі розміри.

Тому то й бувало таке попередних років, що ґазети, які в американські свята подавали тільки числа затроєнь алькоголем, у свята після старого календаря подавали вже цілі „історії" кождого випадку. На се треба памятати нашим людям. Заклики до повної тверезости кождого чоловіка видай на богато не придасться. Всеж таки, коли навіть людина не може обійтися без трунку, то прецінь вона може зажити „горячого трунку" прилично, без скандалу, — як кажуть Американці, випити як джентельмен, а знова може вона запитися як небоже сотворіння, та наробити скандалу собі, своїй родині й своїй нації.

ПАКИ І ПАКИ.

(Про розмосковлення України).

Знову доводиться вертати до питання розмосковлення України, або т. зв. українізації України. Питання це для українського народа є надзвичайно важним. Бо лише на ґрунті розмосковленої України можуть повстати дійсно міцні підвалини до створення української держави.

В тім процесі розмосковлення можна добачити кілька періодів.

Перший період датується від приходу большевиків до влади. Тоді вони проводили політику невтручування в справи українського культурного будівництва, яке остало з часів національної влади на Україні. В другім періоді, коли то почали зростати культурно національні вимоги населення України, большевики стали проводити політику розмежування двох культур: української для села та російської для міста. Російську культуру узнали за пролетарську, ставляли її одночасно вище від української, селянської культури. Російську культуру тоді називали большевики загальнодержавною, а українську провінціональною, селянською культурою й навіть контрреволюційною та петлюрівською.

Третій період почався признанням української мови в адміністрації й культурній роботі за рівнорядну з пролетарською, російською. Це були початки українізації адміністративного апарату України.

А тепер виходилоби, що Радянська Україна переходить до четвертого періоду своєї українізації. Останніми часами комуністичний інтернаціонал, Рада Національностей та сама Рада Комісарів у Москві признали на Україні українську мову за державну, а російську за мову меншостий на рівні з иншими мовами: польською, жидівською, болгарською, німецькою і т. д.

Ця нова концесія українському народови, добута від Москви не даром, а ціною підтримки Сталіна проти опозиції, видачею українських опозиціонерів та безкритичною покірністю всією української комуністичної партією України сталінському центральному комітетови. Така покірність українських комуністів, що з ласки московського центрального комітету комуністичної партії сидять на посадах в ріжних державних апаратах України, скріпила їх позиції.

Крім того теперішні правителі дозволили наново кольонізувати південь України Жидами, та зобовязалися не підносити питання небажаности кольонізації українських земель Жидами зпоза меж України. Також харківські комуністичні можновладці дали нові запевнення, що вони налагодять ліпше „справу заготовлювання" хліба для московського центру. Те все треба отже мати на увазі, коли хочемо розуміти отсей четвертий період українізації.

Під напором протестів з боку населення будуть долучені до України ті українські повіти Курської та Воронізької губерній, які мають переважно українське населення (біля півтретя міліонів). Також має бути почата справа організації українського шкільництва для українського населення, що живе поза межами України в инших радянських республіках. В звязку з тим всім, мабуть для маніфестування „велікой, царской мілості", до Харкова приїхав на конференцію комуністичної партії України, що відбулася з 20. до 30-го падолиста, сам голова Ради Комісарів Росії, отже цілого Радянського Союза, А. Риков, щоби особисто повідомити конференцію про зміну щодо національної політики на Україні та до Українців у Союзі взагалі.

Не знати ще, чи ті всі обіцянки здійсняться. Але всеж таки мимо всего ми бачимо, що український нарід на Великій Україні здобуває собі крок за кроком щораз то більші права на своїй власній землі. І чим більше він тих своїх національних прав здобуде, тим скорше прийде до створення своєї вільної держави.

ВІЙНА МІЖ АНГЛІЄЮ Й АМЕРИКОЮ

Член англійської палати громад командор Кенворті написав книжку „Мир чи війна". Письменик Велс у звязи з тою книжкою пише про війну в будучині взагалі, а рівночасно про вигляди війни між Англією й Америкою. Він указує шляхи, якими повинна ступати міжнародня дипльоматія, щоби усунути страшне марево загально-людського нещастя, яким могла би статися будуча війна. Коли узглядимо надзвичайні інтуїційні здібности Велса, що межують із ясновидінням, то його погляди в справі будучої війни є дуже цікаві, тимбільше, що Велс передбачив велику війну в 1914 році.

„Я давно передбачував, як та війна може вибухнути — каже Велс про війну з 1914. р. — і творив фантастичні оповідання про неї, але в глибині серця я ніколи не вірив, щоби це дійсно могло статися. Я не думав, щоби Вільгельм II. так утратив притомність ума. І коли нарешті це сталося і коли кляса людей позбавлених інтелігенції, людей жорстоких, що мали найнедорічнійший фах — військовий, запанувала над світом на протязі чотирьох літ, сіючи смерть і спустошення, то я все таки сподівався, що здоровий розум побідить нарешті і скаже людству: „Ніколи більше!" Поняття націоналізму, імперії, льояльности, суперництва народів скорегується і перевернеться, коли лише людство вилізе з того багна бруду і крови, в яке залізло підчас війни. Одначе в цих розумованнях і передбачуваннях я поповнив велику помилку, бо я гадав, що людскість має дрібку здорового розуму".

Суспільність без завтра.

Тепер дуже богато людей думає про будучу війну не більше ніж крілики прим. про скасування рушниць. Товпи молоді бавляться весело, не думають про те, що **найбільше за кільканадцять літ** сотки тисяч молодих, повних життя істот, будуть видушені трійливими газами, їх розшарпають кусні страшних стрілен, роздавлять їх звалища загибаючих міст. Люде глядять на військових, але не розуміють, що метою їх істнування є оборона батьківщини; люде приймають байдуже вісти про страшні трійливі гази, про скорі поступи військової авіятики.

Причини будучої англійсько-американської війни.

Коли йде про війну між Англією й Америкою, то головною причиною треба вважати все зростаюче суперництво у володінні над океанами. До збільшення суперництва причиняються головно бездумні змагання політиків-фаховців у ділянці фльоти. Ці доброді не дбають про наслідки такої війни; їм іде головно про це, щоби забезпечити Велику Британію від Америки або навідворот. Уся братня зависть обох народів найде доволі поживи в суперництві підчас зброєння і готовлення до будучої війни. Ця вперта манія посунулася дуже далеко, постепенно повстають щораз більші політичні комплікації, аж дійде до того, що два великі народи, які говорять тою самою мовою, найдуться у ворожих коаліціях у будучій війні, яка перевищить усі катастрофи і нещастя війни 1914. року, так як ця остання перевисшила Наполеонські війни.

Роля Ліґи Націй

в зорганізованні й утриваленні мира є зникаючо мала. Найліпшим на це доказом є чимало невдач при виконанні тих мінімальних плянів, які начеркнено при творенні Ліґи.

Ліґа є більше ніж неужиточна; вона є шкідлива, бо неодин горожанин, коли платить свою складку на Ліґу Націй, почувається зовсім спокійним і безпечним під опікою тої „могучої" інституції. Істнування Ліґи ділає як опій. Богато людей вело би чинну й енергічну діяльність проти мілітаризму, колиб не те, що заколисила їх ідеєю Ліґи спить спокійно.

Засоби забезпеки.

Якимиж шляхами повинна йти міжнародня політика, щоби забезпечитися перед будучою війною? Є проєкт утворити коаліцію: Англії, Америки, Голяндії і Швайцарії. Така коаліція мала би передовсім у руках ініціятиву у фінансових операціях на цілому світі. Ніякий нарід, який нарушує мир, не може сподіватися фінансової помочі. Англія, Америка й Голяндія мають до розпорядимости більшу часть засобів нафтової ропи. Англія і Голяндія мають усю мідь і бавовну, Англія, Франція і Бельгія, колиб ці дві останні держави належали до коаліції (що є дуже можливе), мають під своєю управою кольоніяльні продукти. Хай тому залунає рівночасно принятий клич „Геть із війною!" і примара війни пропаде на все.

Утопії.

Тож розходиться про створення коаліції: Англії, Америки, Франції, Голяндії, Бельгії і Швайцарії. Кожда держава мусіла би позбутися своїх політичних і економічних тенденцій. Ніяка суспільність не є до такого приготована і створення такої федерації було би може більше несподіванкою ніж оголошення війни.

Кінець війни.

Кінець усякої війни може наступити після богатьох літ тяжкої і мозольної праці. Молоде покоління мусить бути виховане в принципах пацифізму. До політичної і економічної концепції людського життя треба додати біольоґічну концепцію. Метода навчання історії і фізичного виховання мусить змінитися зовсім. Тепер ще є час усунути цю загальнолюдську катастрофу. Вистане, коли кожна людина зрозуміє добре, що це таке війна, а тоді не треба буде журитися утриваленням мира.

ВІД КОМІТЕТУ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА.

Цим повідомляється місцевих урядників і членів У. Н. Союза в Америці, що в грудни 1927 року Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза отримав жертви, які виказує в слідуючім виказі:

ВИКАЗ ЖЕРТВ, отриманих Комітетом Сиротинця-Захисту У. Н. Союза в грудни 1927 р.

Відділ:	Сума:	Відділ:	Сума:
6.	$12.00	142.	$50.00
7.	5.00	147.	31.77
9.	57.00	148.	8.00
15.	22.20	151.	14.50
16.	15.35	162.	4.16
20.	7.00	163.	17.00
29.	6.91	168.	6.00
34.	10.00	171.	8.00
37.	16.25	182.	2.00
40.	10.00	187.	34.41
42.	3.00	195.	8.75
46.	6.00	206.	139.24
50.	10.00	211.	22.96
57.	25.00	217.	83.00
58.	2.00	220.	3.00
59.	100.00	230.	57.00
61.	5.50	236.	18.00
62.	6.00	239.	70.57
63.	13.45	245.	1.00
64.	45.00	253.	24.60
69.	10.37	261.	35.00
71.	13.00	266.	19.04
73.	22.00	279.	3.00
81.	8.00	283.	11.50
86.	77.35	312.	1.00
90.	45.61	324.	18.00
91.	12.03	331.	8.08
92.	9.00	336.	12.50
95.	3.25	344.	27.66
98.	11.75	351.	8.00
99.	18.00	361.	246.00
100.	53.28	362.	11.50
102.	6.00	363.	10.50
105.	5.38	365.	12.00
116.	6.00	368.	6.41
123.	18.00	374.	15.50
130.	32.00	381.	33.00
132.	6.00	384.	38.00
137.	9.78	388.	41.50
138.	9.65		

Дохід зі спільних підприємств	352.00
Поза відділами і членами	22.70
З нагоди ювилею С. Ядловського	26.00
Разом	$2,316.93

Замітка: Загальний і поіменний звіт приготовляється до проголошення у Свободі цего місяця (січня 1928 р.).

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запор. Січ, від. 155, повідомляє, що з причини різдвяних свят мітінґ відбудеться дня 15-го січня, в неділю, о 2-ій годині вечер, в галі [illegible], 782 State St. Просяться всіх членів прибути на мітінґ, бо будуть важні справи до полагодження. — Иосиф Головський, през.; Ст. Кораблик, секр.; [illegible] Ave., Perth Amboy, N. J.

Беркман-Гольдшміт.

РІЗДВО В ЛЯПЛЯНДІЇ.

Є стара нордляндська легенда. Могутній король, син темряви, володіє майже цілий рік. Він кохається у дочці сонця, якої володіння є таксамо короткі як і проминисте. Вони все тікають одно до одного, а ніколи не можуть зійтися. Вони не можуть найти дороги до зими, у царство темряви, а за час свого короткого володіння не може посвятити для нареченого ніодної години.

Різдво у глибині царства темряви.

Ми затопилися глибоко в солому, загорнулися в кожухи, лиця памастили товщем. Їдемо „рісцею" (тобто саньми, у яких не сидиться, а лежиться), закутані в солому і кожухи — на „юльоту" (різдвяна забава). Тріскучий мороз. Тяжко віддихати. Довкола людей і звірят утворюються білі клуби. Норляндські коники і наші ренячі кожухи вкрилися ледом. Перед нами на саних купа кожухів: кангас (візник) — шведський Фінляндець. Можемо стільки ворухнутися, щоби побачити взаїмно наші лиця — чи нема білих плям на носі або щоках. Коли так, то треба натирати снігом. Такий мороз, то не жарти!

Та все ще дурниця, коли не мете снігом. Тоді на людей чигає тут небезпека. Полоси неуправлюваної землі тут безконечні. Метелиця вмить задуває всі сліди — краєвид зміняється. Біла пустиня жахлива. Не знає милосердя для людей.

Але нині небо зоряне, полярна зоря просто над нами. Година за годиною пересуваємося далі й далі у темно-сіру ніч. Темно-чорної ночі, як у південних краях, тут нема. Літом же день і ніч світить сонце, зимою є „сніжно-ясно": слабе, миготяче освітлення, а скрізь снуються темні тіни. Так коло передполудня оловяно-сіра ніч прибирає синю закраску — це свитає. Одну годину майже ясно, а потім переходить далі у синьо-сіру снігову ніч. Так є дні, тижні, місяці. Аж вкінці одного дня показується сонце на овиді, але на хвильку.

— Кангас!

Нема відповіди. Навіть спішитися!

— Кангас!

Чути якесь бурмотіння.

— Чи скоро будемо на місці?

— Скоро.

Але ми не дуже віримо цьому „скоро". Зпочатком квітня сонце світить так ясно, що непривичні питаються себе, чи бачили вже коли таке сонце. Сніг іще глибокий. — „Чи скоро буде весна?" „Скоро". З початком травня, коли ще зовсім добре можна їхати на лещетах (скі), знову питаються: „Коли вже буде зима?" — „Небавом". З початком червня немає ще зеленого листочка, хоч трищ довгий час мають червоні пупляшки. „Коли буде зелене літо?" „Небавом".

Саньми шибнуло. Коні занюхали щось. Навіть кангас оглядається. На скраю ліса якесь світло. Це чудова північна зоря (полярне світло) могутним півколом. Зміняється безупину. Світла небогато, але воно — наче слухає таємних законів краси — пересувається у найгарніших формах і барвах по всьому небі. Часом наче стрілки, а часом наче розвита спідниця. Дивне воно, а приковує людину серед тривоги. Людина почувається тоді безконечно малою. Людина така безпомічна перед природою — а ця природа тут не така добродійна як на півдні.

Щоправда, і тут і там треба боротися за істнування. Але яка ріжниця!

Ми приїхали до церкви. З усіх усідів зїздяться громадки людей на конях. Світяться смолоскипи. Небавом видно вже і з цвинтаря блимаючі світла.

Церква виглядає могутньо. Довкола неї тиснуться сірі і червоні домики. Це хати, до яких заїздиться підчас богослужень. За виїмкою двоповерхового дому священика, торговця і господаря, нема тут постійно замешкалого дому. Великанське село зрештою наче вимерло. Лише у церковні дні, себто у великі свята, оживає. На Різдво і Великдень усі сходяться з далеких усідів. Тоді селянин може їхати. Озерами, мочарами є сліди ренів, за якими можна ступати. Ляпляндці лише зимою є в тих сторонах краю. Літом перемандровують далеко у напрямі „Фельє", себто Норвеґії.

Коли приходиться їхати більше днів, то треба також засмотритися в усе. Продається і купується ріжні товари. Женяться. Приносити дітей до хресту і мерців хоронити. Часто все нараз в одній родині. В якому порядку приходить весілля і похорони, це менше важне. Коли вже молодята „заручені перстенями" то й належить до неї. Вінчаються, коли вже перша дитина в дорозі. Що скорше буде: чи шлюб чи дитина, це залежить від погоди, від того чи є нагода поїхати, від свят. Часто наречена іде з хрестом, щоби не треба було їхати двічи. Закони, що їх диктує дика природа, є строгіші ніж людські закони. Найбільше людей прийшло день наперед. Вулиці повні: кожухи, коні, рени, найріжніші сани.

У церкви тепло і ясно. З вохких одягів бє пара, довкола сотки свічечок утворилися круглі перстені. То тут то там ясніють пестрі шапки Ляпляндців наче чужинні гарні цвіти.

Біля мене у лавці сидить стара Ляпляндка. Скільки їй літ, вона сама не знає, але парох в **Енонтекі** тому три роки казав їй, що їй 75 літ. Тепер, тому кілька днів, приїхала вона сюди, як лиш вибиралися валкою кілька ренів. Чи не змучилася вона? О ні, не дуже. Таж вона ще зовсім не така стара. Лице її наче старий пергамін, запечене на протязі 78 літ на брунатно сонцем і снігом. Але очи живі, наче в молодої дівчини. Лагідні, усміхнені, а гень із глибини пробивається біль.

„Витай, свята ранішня зірнице", загомоніли органи, а священик оповідає найгарнішу з усіх історій, про мале дитятко, що прийшло на світ для нашого спасення. В церкві царить глибока тишина. Лише Ляпляндці похитуються, постогнують легко. Очи їх жевріють.

Як вони уявляють собі це все? — гадаю я. Що таке палата, а що стайня? Що то є Жиди, а що Римляне? Що це таке миро і кадило? Що то є царі, а що невільники? Мушу поглянути, яке лице тепер у моєї сусідки. І очи такою повні одушевлення. Але вона спить гарно й лагідно. Змучилася. Тепло, богато світла, цього всього за богато для неї. Якась молодша жінка, мабуть дочка або внука, штурхає і трясе нею. Даремно. Навіть коли хто і не дуже змучений або і не такий дуже старий, то таки це богато значить три чверти століття, літо й зиму, переходити таку пустелею. Можеш спати, бабусю! Бог не візьме тобі цього за зле.

Богослуження покінчилося. Нам треба подумати про поворот домів, відшукати кангаса. Ми не могли намовити його, щоби пішов із нами до церкви. Він стрінувся з товаришами і хотів „побалакати". Тому, що то для нього щось незвичайного, треба було бути вирозумілим для нього. Але щоби він не впився!

Самособою ми найшли його в гостинниці. Приятелі і знакомі відводять його до рісли. Ці, що ще не пяні, помагають нам запрягати. Не так воно страшно: небо ясне, сліди на дорозі виразні. Коні вже найдуть дорогу до дому.

Рісля мчиться по сніжній пустині. Кангас знову сидить наче купа кожухів перед нами, але тепер хропить голосно й весело. Зрештою ніколи не чути так його.

А. А. Бей.

РІЗДВЯНИЙ ГІСТЬ.

(Шведська легенда).

Геть вже стемніло, повечеріло
І випнив місяць вже блідолиций
Мороз лютує і снігом білим
Мете степами скрізь метелиця.

В пору такую, в тую годину
Ішов подорожній степом безлюдним.
На плечах ніс він малу торбину,
Ішов він ходом повільним, трудним,

Бо змучивсь дуже, домів спішився,
Щоби на час ще стати в хатині,
Але на лихо з дороги збився
Серед сніжної степу-пустині.

Спішивсь, щоб стати на час в хатині,
Щоб Святий Вечір хоч небогатий,
Бо сам убогий, справить родині,
Та не довелось до хати стати.

Іде струджений, аж нараз бачить:
Щось то край купи снігу чорніє,
Малий хлопчина стоїть дрижачи,
Худенькі руки закляклі гріє.

Здаєсь ось-ось вже з тіла малого
Душа відлетить в інший край.
І подорожній до хлопця того
Підходить близше й в нього питає:

„Чого стоїш тут? Ходи зі мною.
Вже недалеко до мої хати,
Там найдеш захист перед зимою
Там щось найдеться повечеряти".

Хлопець не дався двічи просити
І вже оба зараз пішли у хату,
Вийшли в подвіря — вибігли діти
Й мати і стали тата витати.

„Чого ти в місті так забарився?
У чоловіка жінка питає.
Бачиш, з дороги був я збився,
Тому так пізно домів вертаю.

Зате не сам я, привів з собою
Малого гостя до нас на свята".
Сказав господар і всі юрбою
Війшли в низеньку та теплу хату.

Коли огрілись оба з дороги,
До Свят-вечері оба засіли,
Господар вбогий — вечеря вбога,
Та всі веселі, усі раділи.

Жінка хліб крає й каже хлопчику:
„Благословенний дари убогих!"
І що за чудо! Бач, хлібонько
Ціле, хоч жінка все крає його!

З диву підняла зір на хлопчину,
Малий хлопчина зовсім змінився:
Очі сяють, як небо синє,
Світ ясний всюди скрізь розлився.

Газдиня зараз на коліна впала,
Вклякла за нею всенька родина.
Із лавки встала, руки підняла
Й благословила усіх дитина.

Як вгору очі вгору піднесли,
Уже не було дитини в хаті,
І усі зараз з того пізнали,
Що сам Христос це був в них на святі.

Із того часу, від Різдва-свята
В усіх весело родині бідній,
І вона скоро стала богата
І стали перші в селі послідні.

Вона: Але чи ти зовсім певний, що любиш мене так горячо?

Він: Чи я тебе люблю? Вчора вечером, як я прощався з тобою, твій пес відкусив мені кусень литки, а я заприміти не щойно як вернув до дому!

Чоловік: Ніщо, лише одяги й одяги! Цілісенький день не думаєш про ніщо инше, лише про одяги!

Жінка: Помиляєшся! Ці хвилі думаю про зимовий капелюх!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

БУТЛЕР, ПА.

Свято Української Державности.

Девяті роковини відродження Української Держави відсвяткувала в дни 4-го грудня 1927 Українська Православна Громада в Бутлер, Па., дуже поважно й величаво, полишаючи в душі кождого учасника завзяття до дальшої витреваної праці над сконсолідованнем усіх своїх сил. О годині 10 перед полуднем почалася Соборна Служба Божа за поляглих Борців за Волю України, при співучасти: Впр. оо. Протоєреїв Григорія Климовича, Павла Корсуновського і Всч. оо. Л. Весоловського і Харітона Якобчука. На середині церкви була построєна стрілецька могила прибрана цвітами, а на могилі поставлено хрест. На могилі лежала січова шапка, а коло могили зложене стрілецьке оружжя. По боках могили стояли з прапорами синьожовтими і американськими Січовики з Бутлер і Ембрідж, та Пластуни.

Сейчас по Службі Божій відслужена була панахида. Гарні проповіди на тему Свята виголосили: Впр. Прот. о. П. Корсуновський і Всч. о. Л. Весоловський.

Богослуження відбулося дуже торжественно. Заносились молитви до Бога, щоб Він не кинув нас і нашу землю на добичу, на жир ворогам; — заносились молитви за упавших Борців за державність України. Сумні звуки пісні мимоволі витискали сльози жіночі, а черстві лиця Січовиків набирали поваги, яка виступає тоді, коли стоїш над трупом рідної людини. В їх бо уяві стояли сотки тисяч трупів, ріки пролитої крови, море сліз мордованих, битих, ганьблених, неславлених їх матерей, сестер, дівчат, дітей.

О годині 6 вечером почався концерт, при великім здвизі гостей місцевих, а також гостей з сусідних громад як: Арнолд, Пітсбурґ, Ню Кесел, Ембридж і других.

По черзі виходили на сцену хор місцевий під управою пароха Впр. Протоєрея о. Гр. Климовича, і діточа орхестра, зорґанізована при Укр. Прав. Церкві на С. С. Пітсбурґ, під управою свого пароха Всч. о. Л. Кушніра.

Поплили звуки, понеслись акорди: як той вітер змагається розвіяти хмари, показати сонце; — так акорди поплили, і змагались розвіяти жахливий спомин про тисячі жертв, які впали зпоміж найкращих синів, та про ті страшні муки, які наш нарід пережив. На святі були присутні визначні гості Американці. Хор і орхестра вивязалися надсподівано. Для членів хору, як і орхестри, оплески оваційні, як і признання гостей, повинні бути нагородою і подякою за їх труди, а рівнож заохотою до дальшої праці. Нашим обовязком нести той єдиний великий національний скарб між чужинців. Нехай вони пізнають нашу пісню, нехай побачать, де „наша слава, слава України".

При кінці концерту о. П. Корсуновський відчитав привітні листи і телеграми, а оо. Л. Весоловський і Л. Кушнір виголосили привітні промови від своїх громад.

Свято се остане в памяти на довго і пригадувати-ме, що на нас жде велике завдання: **„Здобути волю, скинути ярмо з нашого народу і зняти Матір нашу Україну з хреста.**

Гість.

БОФАЛО, Н. Й.

З приводу Падолистового Свята. — Чи це правда, що ситий голодного не знає.

Хотяй наведена пословиця (народна мудрість) витворилася серед нашого народу, — та проте сам нарід як цілість не поступає у своїм життю після висше згаданого фільософічного заложення. Навпаки, факти доказують, що український нарід був, є й буде жертволюбивим, гуманним і чутливим на нещастє — недолю кождого иншого народу, чи чоловіка як одиниці.

До таких гадок довели мене прояви патріотичного життя нашої громади в Бофало, Н. Й., де кілька днів тому назад (у неділю 18 грудня) відбулося Падолистове Свято, полученe з музичним вечером. Мило мене вразила наша громада в Бофало особливо цим, що всі її члени намагаються за всяку ціну єднатися, а не розєднуватись. І як же нам ця єдністьзлука потрібна! Завдяки тому тільки наша кольонія в Бофало починає рухатися живійше та пробуджуватися до справжнього життя. Громада зуміла вже кілька разів зорганізувати обильну поміч потерпівшим від повени нашим братам у Рідним Краю. У цих шляхотних і патріотичних змаганнях знайшла вона повне попертя з боку української кат. церкви св. Николая і української кат. церкви св. Ів. Хрестителя в Бофало (на т. зв. Блек Ракс), враз з їх парохами.

В день згаданого Падолистового Свята, після відправленої о. Кузівом торжественної панахиди за українських героїв, поляглих за нашу не свою землю, на зазив свого пароха зложили вірні в церкві кількадесять долярів на поводян. Цеї самої неділі вечером в святочно прибраній церковній галі відбувся маленький концерт (відай перший того рода у цілій громаді, колиб не згадувати про славні виступи Хору Кошиця), який при виповненій по береги галі випав під кождим оглядом щасливо. Продукції місцевого хору, який під кермою громадянина Зaремби дав все, на що його було стати, випали надзвичайно гарно. На програму цього святочного вечера складалися крім продукцій хору: святочна промова о. Кузіва, патріотичні деклямації (у яких маленький наш громадянин Олесь Дідур звернув своїм талантом загальну увагу) й мої барітонові сольа.

Після святочної промови о. Кузіва всі присутні піднесені на дусі патріотичними думками й захоплені чарами нашої пісні на зазив свого пароха у справі допомоги жертвам повені в Галичині відгукнулися сердечно й щиро, складаючи на ту ціль стокількадесять долярів. Ще не минув місяць як ця сама громада зложила (27 падолиста) понад двіста долярів, а вже цего пропамятного дня жертв (у неділю 18 грудня) складає раз другий і третий свою лепту.

Ця жертвенність (кількасот долярів у такому короткому часі) нашої громади в Бофалю хай буде противоріччем пословиці „ситий голодного не знає" й радше хай поширюється правда, що у дійсній потребі золоте українське серце все відчує та поможе щиро й невідмінно.

Переповнім ще душу нашого народу всіми благородними чувствами, а разом зі своїм золотим серцем він заволодіє світом, та не на це однак, щоб над ним панувати, а на те, щоб йому пригадати, що шляхотна душа й золоте серце якраз творять „справжнього чоловіка", та щоб цему „забувшомуся світови" вказати єдину дорогу до щастя.

Лучім, гуртуймо у єдино розєднаних, даймо науку-просвіту нашим діточкам-квітам, однак робім це розважно, без надмірного поспіху, доцільно й витревало.

Підносім народ (наших менших братів-сестер) до найвисшого культурного уровеня постепенно, без наглих скоків і божевільних потрясень, а сповнимо як слід наш людський обовязок. Цей наш людський обовязок поможе нам сповнити у вельми благородний спосіб наша муза-пісня, як слушно зазначує наш достойний гром. Гр. Павловський (у статті „Ювилятка", Свобода ч. 302 з 29 грудня 1927). Ця наша вічно молода муза, коли виведемо її перед цілий світ й коли у сонячнім сяєві її краса заяснiє найдорожшими самоцвітами, зачарує вона, ця краля, цей світ й добуде всего й для нас й для вас й для неньки старенької. І все це без страшних, немилосерних й несправедливих боїв, без соромливих, зрадницьких, неправедних затій, досвідчань, без нелюдських знущань, терпінь-жертв, без божевільного двобою брата з братом.

Наукою, щирою працею й музою-піснею здобудемо певніше краще життє нашому народові й воно буде тривалійше, славнійше й щасливійше це життє, ніж це добуте иншою дорогою.

Після Падолистового Свята-концерту у Бофало полишилися у моїй душі як найкращі спомини про нашу тамошню громаду та її розвиваючеся життє, навіяне щирим практичним патріотизмом. Тільки побажати би, щоб це життє нинішним спомином відбилося як заохота до праці й ладу у инших наших приспаних громадах, та спонукало ці громади до більш активного, розумного життя.

Помагаймо собі одні другим у всіх проявах нашого істнування, однак все, щиро й сердечно, бо, як сказано, тільки тим, котрі собі взаїмно помагають, Бог помагає.

Тоді лише побідні будем у всім.

Михайло Зазуляк.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КОТСВІЛ ПА. Тов. Богд. Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться дня 15-го січня в гали церковній, точно в 12-ій годині в полудне. Проситься всіх членів прибути на час, бо будеться вибирати новий уряд на 1928 рік. Є і другі важні справи до полагодження. — Войтко Струж, предс.; Панько Турчин, кас.; Йосиф Урбан, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Уряд Бр. св. О. Николая, від. 183, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, дня 15-го січня, в год. 2-ій попол., в гали церковній. Проситься усіх членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагоджения. Перше контрольна комісія здасть справозданиe за рік 1927, по чім наступить вибір уряду на 1928 рік. Будемо принимати нових членів без вступного. Кождий член має взяти календар У. Н. Союза за котрий має заплатити 30 цнт. Члени, котрі ще не зложили по 1 дол. на Сиротинець У. Н. Союза, мають принести на річний мітінґ. Котрий член не вирівнає своїх вкладок буде суспендований. — Н. Ерей, пр.; Н. Подлецький, кас.; П. Бабяк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Подається до відома членам Бр. св. Василія, від. 168, що після ухвали всі члени мають явитися до виступу дня 15. січня, в день нашого патрона, на гали мітінґовій, в год. 10.15 рано. Звідси відбудеться похід до церкви. По відправленню панахиди в церкві всі члени удадуться на галю, де буде мала перекуска. Котрий член не прибуде, заплатить 1 дол. кари після ухвали. Також повідомляється хто би мав намір вступити в члени Братства і У. Н. Союза, що будемо принимати без вступного. Родичі, котрі ще не мають вписаних своїх дітий, повинні вписати в сей день. — Гр. Дячишин, предс.; Теодор Іванина, кас.; Гр. Геба, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. Запор. Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 15. січня в 1-ій год. пополудни, в гали під ч. 3464 Cicotte Ave. Подаєсь всім до відома, що уряд на 1928 рік вибраний як слідує: П. Данчишин, кошов.; С. Франків, заст.; М. Присташ, секр.; Іг. Ворко, заст.; А. Горбаль, кас.; Дм. Базелевич, заст. З браку часу на річнім мітінґу вибір доповниться на слідуючім мітінґу. Проситься зійтись численно, бо є много важних справ до полагодження. — Стефан Дідула, секретар.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудесь в 2-ій годині попол., в неділю, дня 15. січня, в гали Литовській, 628 Franklin Ave., з причини свят. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Ю. Присташ, предс.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться 15. січня, в 12-ій годині в полудне, в Укр. Нар. Школі при Мекий і Галек ул. Просимо точно явитися на висше згадану годину, бо є важні справи до полагодження. Відбудеться передання уряду. — П. Андрушків.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всі хсвоїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, дня 15. січня в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул., точно в год. 2-ій попол. Обовязком є кождого члена бути присутним на час, бо є ріжні справи, котрі мусять бути полагоджені на тих зборах. Буде річне справозданне урядників і контр. комісії за 1927 рік. Кождий член повинен прийти з новим членом, а родичі повинні вписати своїх дітий до У. Н. Со... 1928 рік є слідуючий: Іван Чайковський, предс.; Сильвестр І... заст.; Петро Войтович, кас.; Олекса Крячківський, заст.; Лев ..., рек.; Петро Манцу, заст.; Онуфрій Курочка, секр. фін.; Михайло К...ич, заст.; Андрій Патра, Мих. Чемний і Іван Курчак, контр.; Стефан Шумняк, Яків Білецький і Анна Чайковська, надз. хорих; Данило Войтишин, дверник. Пригадуємо тим членам, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби принесли на ті збори. — Іван Чайківський, предс.; Іван Курчак, рек. секр.

ЯК ВІДЖИВЛЯТИСЯ ЗИМОЮ?

Людський організм це свого роду жива піч. Коли організм має сповняти свій обовязок, то в ньому мусить передовсім перепалюватися достаточна скількість опалу — поживи. В печі, що побудована лише для опалювання дровами, годі налити камінним углям. Таксамо слабовите тіло людини, яка лише пересиджує в кімнаті, а якого сила травлення є невеличка, не може перетравити тяжких страв, які зовсім легко перетравлює організм рубача. Є приповідка: „Що смакує ковалеві, це може зігнати кравця зі світа!" Але все потрібно для звичайної чи штучної печі тим більше опалового матеріялу, щоби витворити потрібне тепло, чим холодніщий є воздух довкола. Це зовсім зрозуміле, що в зимі потребуємо більше їсти ніж у літі. А страви мають ріжну опалову вартість: солонину і хліб можна тут порівнати з камінним углям і торфом. Тому зі здоровних і економічних причин є дуже важне, що треба їсти зимовою порою.

Ми, мешканці поміркованої полоси, зимою є в кліматі до певної міри північному, тому повинні ми в зимі їсти такі страви, які їдять північні народи, а завдяки яким то стравам великий холод і мороз нічого не шкодить цим народам. Вони їдять майже виключно товщі і мясо. Ляпляндці, Ісляндці, Самоеди, Камчадали, Ескімоси, Ґренляндці їдять майже виключно звіринну поживу, себто мясо. Вони взагалі за цілий рік можуть лише дуже короткий час віджився зеленною і квасними ягодами, а богато більшу часть року їдять рибу, тюленів, морських коней, ренів і ведмедів. При нижчій температурі мясний харч є тому відповіднійший ніж ростинний, бо людина на морозі більше віддихає а завдяки перепалюванню товщів у тілі витворюється більше тепла.

На щастя наші органи травлення зимою є спосібніщі до праці, тому без шкоди для нас можемо й їсти тоді більше. В літі наслідком переладовання жолудка можемо набавитися легко жолудкового катару а до товстих страв попросту чуємо відразу; в зимі сила органів травлення збільшуеться, кров циркулює скорше, організм виділює більше травлячих квасів і тому може переробляти навіть богато страв обильних у товщ, а воно не шкодить здоровлю. Тож зимою поручається їсти страви, що витворюють богато тепла, а такими є: товсте мясо, солонина, стручкові харчі, приладжені на смальці, товстий сир, незбиране молоко, печиво, приладжене на маслі. Всі страви, наскільки можливо, треба їсти теплі; таксамо напитки пити лише теплі. Бо, не зважаючи на те, що товсті страви, коли їх їсти зимними, смакують недобре, є шкідні а почасти й годі їх їсти (як прим. баранячий лій), то теплі страви є далеко відповідніщі для тепла нашого організму і дешевші. Бо, коли, їмо якусь холодну страву, то мусимо зужити богато енергії на це, щоби її в жолудку огріти до температури нашого тіла. Отже цю силу марнуємо для дійсної поживи. Коли зате пємо приміром горнятко теплої кави (104 степенів тепла), то тимсамим даємо організмові надвишку тепла на яких 25 степенів. Надвишка ця виходить на користь організмові зараз таки, що виявляється теплом, яке розпливається по всьому тілі. Самособою не слід теж їсти за горячі страви, ані не пити за горячі напитки, бо через те шкодимо дуже жолудкові і зубам.

В зимову пору найскорше огріємося і додамо сили організмові після виснажуючої праці, коли зїмо мясної зупи, випємо горячої кави або чаю чи какао, що є горячіщі від температури крови на яких 18 степенів.

Коли тут подаємо дешевший спосіб віджилювання, то робимо це тому, бо богатьом людям приходиться саме в зимі тяжше жити (з причини безробіття, з причин більших видатків на опал, дрова, угля, світло). Як уже сказано, в зимі треба зовсім перестати їсти зимні страви, бо тим взагалі шкодимо нашому здоровлю. Люди, що постійно їдять зимний обід, почувають після обіду (хоч є ситі) менше задоволення і тому фізично й духово менше елястичні, відпорні, як тоді, коли їдять теплі страви.

ЖЕРТВИ ЧЕРЕЗ „СВОБОДУ".

На страйкуючих майнерів: По $1: Іван Щур, В. Кушнір, І. Ґелета, С. Костів, К. Кирчів, всі з Джерзі Сити, Н. Дж.

Замісць святочних желань на Рідну Школу: о. Г. Климович з Бутлер, Па., $5, П. Ковальчик з Линден, Н. Дж., $1, о. М. Лисяк з Перт Амбой, Н. Дж., $2.

На виборчий фонд в краю: Іван Пилипів з Кленвіл, Конн., $5.

Для Ольги Кобилянської: Анна Стельмах з Скрентон, Па., $2.

Замісць святочних желань на сироти в краю: о. Осип Боярчук з Пасейку, Н. Дж., $5.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ВИЛИНҐ, В. ВА.

На потерпівших від повені.

Для потерпівших від повені переслав д. Мих. Дуткевич до Обєднання 30 долярів і 15 центів. Жертвували: Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 56 У. Н. С., 10 дол., Тов. Т. Шевченка, від. 101 У. Н. Помочі, 10 дол., Г. Федчак $1.15; по одному долярови жертвували: М. Дуткевич, М. Горечко, В. Реваковський, Д. Щербатий; по 50 ц.: В. Когут, С. Грушкевич, А. Когут, Дм. Солоничний; по 25 ц. Ів. Шелева, Ю. Барановський, П. Баран, А. Папа, І. Гук, П. Мельників, П. Канюк, П. Пилипчук, О. Салик, Й. Солецький, А. Совяк і М. Пуціло.

Запомоговий Комітет
в Вилинґ, В. Ва.

НАНТІКОК, ПА.

З панахиди на потерпівших від повені.

У нашій громаді при церкві св. О. Николая в Нантикок, Па., до панахиді, котру відправив о. В. Петрівський, зроблено збірку на потерпівших від повені на Західній Україні.

Свої жертви зложили слідуючі добродії: по 5 долярів: Й. Сивик, К. Вітушинський, М. Савчук; П. Вовкович 3.00; по 2.00: Анд. Сіома, В. Дзера, О. Вдовичук, І. Бабій, В. Парцель, Ів. Велґош; по долярови. П. Пшек, Іл. Савчук, Д. Феркі, Павліна Юрчак, П. Верещинський, М. Билко, Кароліна Ливогуб, Марія Велґош (Петра), Ів. Родак, Н. Вовк, Т. Бабак, Й. Повх, Я. Савчук, В. Бабей, Олена Намісняк, Текля Бабак, Анна Прислопська, Марія Велґош (Андрія); по 50 ц.: Юр. Велґош, М. Велґош; дрібні датки 11.00. Разом зібрано в церкві $60.00. З пікніку з Вест Нантикок 26.00; відділ 137 Провидіння з балю 20.00. Разом зібрано $106. Зібрано також на інвалідів $8. Разом $114.00.

Іван Велґош, секр. парох.

М а л и й х л о п ч и к (плаче): У-у-у!

П р о х о ж и й: Ти чого плачеш, сину?

Х л о п ч и к: Бо я ще не ходжу до школи, у-у-у!

П р о х о ж и й: І тому плачеш?

Х л о п ч и к: Бо як я, у-у-у — ходив би до школи, то у-у-у нині мав би вільний день, бо нині свято, то нема школи...

ВБИЛА ГАДЮКУ НА ЛІТАЦІ.

РАНҐУН (Індії). — Капітан Ланкастер, що летів понад Індіями з пасажиркою Міллер, зауважив, що зпід сидження виповзла гадюка. Він хотів убити її черевиком, одначе вона втекла до горішньої каюти. Тут пані Міллер убила її ударом палки.

СЕНАТОР КІНҐ ОСУДЖУЄ РУМУНІЮ ЗА ПОГРОМИ.

АТЛЕНТИК СИТІ. — На сіоністичній конференції, яка тут відбулась перед кількома днями, промовляв також сенатор В. Кінґ зі стейту Юта, який домагався осудження Румунії американським сенатом за переслідування Жидів і погроми.

МОНТРЕАЛЬСЬКІ АДВОКАТИ ДІСТАЛИ ПО ПЯТЬ ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

МОНТРЕАЛ. — Тутешний суд засудив двох адвокатів: Джорджа Полікана і Ґустава Рінда на пять літ вязниці за те, що хотіли виробляти штучне молоко й заробити на нім пів міліона долярів.

ВИКЛЮЧЕННЯ КОМУНІСТІВ З КАНАДІЙСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

МОНТРЕАЛ. — На одинацятій конвенції Канадійської Партії Праці було виключено всіх знаних комуністів з Квебеку. Що більше, конвенція більшістю голосів відкинула просьби комуністів на поновне прийняття їх до Канад. Партії Праці.

ДІЯЛЄКТОЛЬОҐІЧНИЙ ЗБІРНИК.

Українська Академія Наук починає видавати діялектольоґічний збірник. Друкується перший том цього збірника, що містить три великі діялектольоґічні статті: Б. Кобилянського — Про гуцульський говір, П. Гладкова — Говір села Блистовиця на Київщині і Ю. Виноградського — про діялектольоґію Задесення, а також инший матеріял.

НАЙМЕНШІ ССАВЦІ НА СВІТІ.

В зоольоґічнім городі в Лондоні можна побачити дуже цікаві звірята, яких поза Лондоном ніде инде не побачиться. Є то т. зв. африканські миши, найменші з знаних звірят, що видають на світ живих потомків. Сі звірята є такі малі, що з 12 оказів, які спроваджено з Африки, половина вже втікла, хоч були поміщені в дуже густій сітці. Щоб і инші не повтікали, управа городу помістила їх в скляних клітках. Миші сі такі малі, що шість їх може вигідно поміститися в коробочці від сірників. Тому, що сі миші походять з Африки, яка є також батьківщиною найбільших звірів, слонів, можна сказати, що та частина землі видала найбільших і найменших ссавців.

ВІДКОПАННЯ СТАРИННОГО МІСТА НА УКРАЇНІ.

Над берегами ріки Дону відкопано сліди старинного міста Танаїди, що перед трицяти віками відгравало велику ролю в господарчому й культурному життю поморської смуги України. Місто Танаїс, від якого приняв був первісну назву й нинішний Дон, було початково оселею, яку заложили грецькі виселенці з Мілету в Малій Азії, про яких згадує й грецький історик Геродот. А що сі виселенці були на той час добрими моряками, то не диво, що завдяки їх сміливим хоч ризиковним випpавам на Чорне і Середземне море Танаїда зросла до великого й богатого торговельного осередку.

— Хочете кандидувати до парляменту? Таж як вас виберуть то більшу часть року будете мусіти сидіти в столиці.

— Саме тому хочу, бо вже з жінкою годі видержати.

ЖАРТИ.

— Я нині зробила перший крок до розводу.

— Якто, або ти вже замужна?

— Ні, незамужна, але я нині вже заручилася.

—o—

Д і в ч и н а (з обуренням до хлопця на вулиці, що переслідує її крок за кроком): Ви вже пів години гоните за мною! Чи ви може думаєте собі, що я заговорю до вас?

—o—

„Похвала".

Ж і н к а (подала чоловікові обід, який вперше сама зварила): Бачиш, Олесь, — каже вона, як чоловік уже зїв зупу — і я навіть не вчилася варити!

Ч о л о в і к: То я хвалю, що ти вини не складаєш на других!

—o—

Зловилась.

Г о с п о д и н я (до служниці): Настко, з ким ти перед хвилею говорила на сходах?

С л у ж н и ц я: З моїм братом.

Г о с п о д и н я: А як він називається?

С л у ж н и ц я: Мені здається, що Грицько.

—o—

В і н: Люблю тебе одну і більше нікого в світі! Зараз, як звінчаємося, не пущу нікого з твоєї родини у нашу хату!

—o—

— Я пізнав мою жінку щойно три місяці перед шлюбом.

Ч о л о в і к (що в своєї жінки під пантофлем): А я мою пізнав щойно пів року по шлюбі!

—o—

М о р і ц: Чому то так? Є телеграф бездротний, порох бездимний, а чому нема безженного віна?

—o—

Ріжниця.

Короля Едварда VII. спитали раз на коридорі оперового театру, яка ріжниця є між 50-і 60-літним мужчиною. — Дуже проста, мої панове, — відповів король — пятьдесятьлітний зачинає сивіти, але як знову дістане чорне волосся, то йому вже минуло шістьдесять.

—o—

Професор.

У шведськім університетськім місті Упсалі розказують таку пригоду одного професора. Підчас святочного прийому подали, як звичайно, хліб, масло й ріжні інші присмаки. Професор брав масло і мастив ним власну долоню, замісць хліба. Хотів уже саме встромити долоню в уста і був би вже вкусився у пальці, та в саму пору побачив це молодший професор і звернув тамтому увагу, що хоче зїсти свою власну руку. Професор дуже врадувався, що товариш врятував його руку і все ще задуманий поклепав намащеною рукою товариша по рамени нового фрака: „Дякую вам дуже, любий товаришу!"

—o—

Нинішні діти.

Т і т к а (показує малому Івасеві авто на вулиці): Бачиш, Івасю, ось їде „пу-пу"!

І в а с ь: Алеж, тітко, то не є „пу-пу, то дванацять-циліндровий Мерцедес!

—o—

А к т о р ф і л ь м о в и й: Ви не ризикуєте, що можете зломити карк, як ми, що нераз мусимо бути акробатами.

А к т о р т е а т р а л ь н и й: Але ви не ризикуєте, що вас висвистають або обкидають зігнилими яйцями!

—o—

Ч о л о в і к (до жінки, як уже всі гості розійшлися з гостини до дому): Чи ти бачила, як усі гості виглядали вдоволено?

Ж і н к а: Коли так, то йди порахуй, чи не бракує чого зі срібної застави.